

Research Paper

Media (Ilam Provincial Network), the Construction of The Identity of The Iraqi Kurds and Its Role in Iran's National Security

Tawfiq Oqabi¹, Iraj Ranjbar^{*2}, Shahram Fatahi³, Sirus Mohebi⁴, Nusratullah Heydari⁵

1. PhD student, Department of Political Science, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
2. Assistant Professor, Political Science Department, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran
3. Assistant Professor, Department of Political Science, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
4. Assistant Professor, Political Science Department, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
5. Assistant Professor, Department of Political Science, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran

ARTICLE INFO

PP: 546-565

Use your device to scan and
read the article online

Keywords: *Media, Identity, Security, Kurds of Fili, Constructivism*

Abstract

Ethnicization and the formation of identities in the contemporary period has become one of the most important issues of today's societies, and factors such as wars, deprivations, oppression of rulers, territorial divisions and migration have played a major role in weakening the link between the land, culture and identity of societies. One of the effective factors in the country's policy-making is the examination of the environment around Iran, especially the western border areas, which have been the residence of the Kurdish people since the distant past. Among these Kurds, there is a significant population of about two million Kurdish elephants, who mostly migrated from the provinces of Ilam and Kermanshah and settled in the eastern provinces of Iraq (Diyali, Wasit, Maysan and Baghdad). Their opportunities and threats are the same in the border areas of western Iran. It is one of the country's security challenges, correct cultural, social and media policies and planning can guarantee the country's national security in addition to restoring common cultures. Here, the question that arises is how the provincial media can be effective in building the identity of the Iraqi Kurds and creating national security. In the age of communication, the media plays an important role in the convergence between nations. By producing and broadcasting satirical programs in local dialect, historical documentaries, tourist attractions, local customs and live communication with the Kurds of Fili Iraq in other ancient and religious occasions, the provincial networks aim to fill the gap created, in order to The media attack of foreign security services, which is produced and broadcast in the form of political and social programs from affiliated Kurdish networks, will be spared by building a common identity of the Philly Kurds in the provincial media and rebroadcasting these programs on the Philly Kurdish network (Al-Ishraq). This research has been carried out in a descriptive and analytical way using library study and documentary data. It answers this question: How does the representation of the identity of the Iraqi Kurds in Ilam provincial media lead to their convergence with the Kurds of Iran and ensuring national security?

Citation: Oqabi, T., Ranjbar, I., Fatahi, Sh., Mohebi, S., Heydari, N., (2023). **Media (Ilam Provincial Network), the Construction of The Identity of The Iraqi Kurds and Its Role in Iran's National Security.** *Geography (Regional Planning)*, 13(52), 546-565

DOI: 10.22034/jgeoq.2024.215549.2283

* **Corresponding Author:** Iraj Ranjbar, **Email:** iraj_ranjbar79@yahoo.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Today, the media, especially television, play an important role in social communication as one of the important means of transmitting cultural and identity values. Extensive communication between the people of the world regardless of political borders and the past nation-building plan that integrated all ethnic groups into one unified nation has been challenged by the media (Seyd Emami, 1385:144). In the meantime, provincial networks have been set up with the aim of revitalizing native and local culture. This important mission of the media in communities like Ilam, which has cultural, religious and historical commonalities with the Kurds of Fili Iraq, becomes doubly important. On the other hand, the occupation of Iraq by America and the activity of American and Israeli spy networks with the financial support of the Congress and the Senate in this country (especially the Kurdistan Region of Iraq) have faced a serious security threat to the people of the neighboring provinces of Ilam. The Kurds of Fili, who separated from Iran during the past century and since the Safavid era due to the peace treaties with the Ottomans, or during the Qajar and Pahlavi era due to the oppression of the governors and heavy taxes that led to poverty and hunger, the displacements They have brought a large population to Iraq; Now, with the separation of the Kurdistan region and relative independence from the central government of Iraq, they have somehow experienced a duality. America and Israel's support for visual and audio media, especially numerous Kurdish television channels with democratic and socialist tendencies and with separatist and subversive goals, has made the conditions in this region more secure for Iran, so that during the years 1399 to 1401, dozens of Military operations have been organized and implemented under the guidance of these networks. The effort of the media of Ilam province is to play an effective role in the future of power in Iraq by producing and distributing content for Kurdish audiences on both sides of the border in addition to reviving its Iranian and Islamic identity. Based on this and based on the theory of dependence, people have different dependences on the media and these dependences differ from one group to another and from one culture to another. This theory emphasizes the triple relationship of media, audience and society.

The better the provincial media can present its informative, entertainment, entertainment and identity functions, the more the dependence of the Iraqi Kurdish audience on the provincial network of Ilam and, accordingly, on the Al-Ishraq network of the Iraqi Kurdish network will increase. When security developments occur, such as the American attack on Iraq, or ethnic crises, such as the digestion of the identity of the Fili Kurds in the Kurdistan region, during which the customs, beliefs and actions of the ethnic groups are challenged, the Fili Kurds try to resolve some possible differences caused by the distance Falling out of their Iranian authenticity, they feel that by watching historical and social series and documentaries in Kurdish dialect and representing customs and beliefs in the form of these attractive structures, they establish a deep connection with religious, social and cultural assets. This research answers this question, how does the representation of the identity of the Iraqi Kurds of Fili in the Ilam provincial media lead to their convergence with the Kurds of Iran and ensuring national security?

Methodology

This research is a descriptive and analytical method using library study and documentary data to collect data, review and collect the available documents related to the topic under discussion in the form of a library study and then analyze and review the desired literature. Therefore, by defining the contents related to the Kurdish Kurds and presenting the characteristics and role of the media, it examines its importance and position in Iran's national security.

Results and Conclusion

In societies like the current Kurds, who have been separated from their identity for years and at times have been forced to hide it, the cultural and social destruction of networks whose content and credibility are in line with the de-identification of values leads to the intellectual collapse of the people of these societies, and this is where the media tool with engineering To represent the reversal of values and norms in the form of a long and short story based on the wishes and views of its people with elegance and artistry and through the correct arrangement of words in the texts of television presenters, using local literature, sounds and sounds, music, clothing, tools and equipment. It left a favorable impression on the mind of the audience. Complexity and diversity are natural

features of today's societies. Awareness of the importance of media has become a social necessity, as if the world is impossible without media. This all-encompassing war with waves and image transfer takes place in an apparently simple way, but it is precise and calculated with technical principles, the knowledge of which predicts the goals of the opponent, so that we do not get in the way of the enemy. Television originates from the combination of technology and culture, and by creating a logical and illusory mental world and re-creating paradigms, it changes the way people look at their lives, their expectations and desires.

The province of Ilam, as an important meeting place of the Kurds of Fili from the distant past until now, has always been an ideal opportunity to expand the field of identity beyond the geographical borders due to its cultural and social affinity with the country of Iraq and at the same time with the activity of various and numerous networks. Media inside and outside of Iraq are

considered a serious threat. In this regard, the following solutions can be offered:

-Strengthening the provincial network, especially Simai Ilam, to produce serials in local dialect and use the capacity of the common culture of the Kurds of Philly.

-Promotion of cultural-social relations between the Philistine Kurds of Iran and Iraq by holding conferences, memorials and reflecting it in the media in Ilam and Al-Ishraq networks.

-Production of political and historical documentaries on the topic of migration and history of struggle of Fili Kurds against colonialism and the Baath regime and using the location of the residence of Kurds in Kurdish cities.

-Joint holding of religious rites and rituals, ancient celebrations, local games, festivals with the aim of documentary production and live broadcast on TV among the Kurdish areas of Fili.

-Using Iraqi cordfili experts and artists in combined and dramatic programs.

References

1. Abrar Maazer, Tehran, White House Literature Bulletin, September 9, 2006, p.32
2. Abu Bakar, Hassan; Mohamad Bahtiar; Haslina Halim; Chandrakantan Subramaniam & Ling Suan Choo (2018) Shared Cultural Characteristics Similarities in Malaysia's Multi-ethnic Society, Journal of Intercultural Communication Research, Journal of Intercultural Communication Research, 47:3, 243-267, DOI: 10.1080/17475759.2018.1460274.
3. Ahmadi, Babak (2004); From visual signs to text: towards the semiotics of visual communication, Tehran, Center
4. Authors' Collection (2013) Minorities in Iraq: Al-Dhakra, Al-Hawiya, Al-Taahdiyat, Beirut: Masarat Institute for Cultural Development and Al-Alaniyeh Publications.
5. Azarbakhsh, Seyyed Ali Mohammad, an introduction to the role of media in streamlining, Qom Center for Islamic Research of Broadcasting 1392, p. 34
6. Barikan, Arkan (2016) Factors affecting the killing and expulsion of Fili Kurds from Iraq during the years 1350-1362, Master's thesis of Political Science, Islamic Azad University, Karaj branch, supervisor: Dr. Shahin Pahnadayan;
7. Cara, Olga (2010) Lives on the border: language and culture in the lives of ethnic Russian women in Baltinava, Latvia, Nationalities Papers: The Journal of Nationalism and Ethnicity, 38:1, 123-142, DOI: 10.1080/00905990903394474;
8. Committee on the current threat to the US government, a new approach to Iran, translated by Nilufar Qadiri 2003, taken from Hamshahri newspaper website
9. Derakhshandeh, Sayed Mohammad (2010) Il Man Ilam (Comprehensive Survey of History, Geography, Civilization and Culture of Ilam Province), 2nd edition, Ilam: Zana;
10. Emad, Yaser (2010) Rituals and customs of marriage among Al-Kurd al-Filayin, Shafaq Institute: <http://faylee.org/2010/1008106.htm>
11. Harsij, Hossein; Fatahi, Ahmed (2018) Security as a dependent and conflict-provoking concept, Political and International Approaches Magazine, No. 21
12. Ilyasi, Mohammad Halil, the content of Radio Farda and the Voice of America, the site of psychological operations, the address of the base
13. Jaafar al-Fili al-Alawi, Jaafar (2009 AD-1430 AH) Tarikh al-Kurd al-Filiyun & Afaq al-Mustaqbal, Beirut: Al-Balagh Institute;
14. Jehani, Dariush; Ezzati, Ezzat A. & Mohammad Hasan Nami (2016) The impact

- of cultural-social and economic components on the convergence of the people of Kurdish provinces of Iran, *National Studies Quarterly*, Year 18, Number 1, pp. 53-67.
15. Khaksar, Ali (2016) Analyzing the place of symbol and symbolization in ritual-dramatic ceremony "Chamar" (a case study on the Kurdish people in the west of Iran), scientific-research journal of the University of Arts, *Performing Arts and Music*, No. 15, pp. 5-21.
 16. Kurdish Press News Agency. <https://kurdpress.com/details>
 17. Manuel, Castells (1984), "Information Age: Economy, Society and Culture (Emergence of Network Society)", Volume 1, translated by Ahmad Aliqlian, Afshin Pakbaz, Tehran: New Design, 4th edition.
 18. Mehdizadeh, Seyyed Mohammad (2008), *Media and Representation*, Tehran, Office of Media Studies and Development, Ministry of Islamic Culture and Education.
 19. Motaghi, Afshin; Heydari, Jahangir; Nikjo, Iraj (2016) Modeling ethnic convergence based on the need's assessment of political managers and ethnic demands (case study: Kurdistan province), *Human Geography Research Quarterly*, Volume 49, Number 4, pp. 839-821.
 20. Najati Monfard, AliReza; Kamali, Mohammad Reza; Delkhosh, Seyed Kazem (2015), investigation of the media and cultural leaders of the enemy in the soft battle against the Islamic Revolution of Iran from the perspective of Ayatollah Khamenei, soft power chapter, sixth year, no. 14
 21. Rajabinia, Davood, Emperor Architects, Qom Broadcasting Islamic Research Center 138
 22. Research assistant of the Cultural Institute of International Studies and Research
 23. Riahi, Mohammadreza, *Iran and America, the development of conflict in the context of soft power of the media*, Qom Center for Islamic Research in Broadcasting, 2010

مقاله پژوهشی

رسانه (شبکه استانی ایلام)، و بر ساخت هویت کردهای فیلی عراق و نقش آن در امنیت ملی ایران

توفیق عقابی - دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

ایرج رنجبر* - استادیار، گروه علوم سیاسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

شهرام فتاحی - استادیار، گروه علوم سیاسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

سیروس محبی - استادیار، گروه علوم سیاسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

نصرت اله حیدری - استادیار، گروه علوم سیاسی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران

چکیده

قومی شدن و شکل‌گیری هویت‌ها در دوره معاصر به یکی از مهمترین مسائل جوامع امروزی تبدیل شده است و عواملی همچون جنگها، محرومیت‌ها، ظلم حاکمان، تقسیمات سرزمینی و مهاجرت نقش اساسی را در تضعیف پیوند میان سرزمین، فرهنگ و هویت جوامع داشته‌اند. یکی از عوامل موثر در سیاست‌گذاری کشور بررسی محیط پیرامون ایران به ویژه مناطق مرزی غرب است که از گذشته دور محل سکونت اقوام کُرد بوده است. در بین این کُردها جمعیت قابل توجهی در حدود دو میلیون نفر کُرد فیلی‌اند، که اغلب از استان‌های ایلام و کرمانشاه مهاجرت و در استان‌های شرقی عراق (دیالی، واسط، میسان و بغداد) ساکن شده‌اند. فرصت‌ها و تهدیدهای آنها در مناطق مرزی غرب ایران یکی از چالش‌های امنیتی کشور به شمار می‌آید، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های صحیح فرهنگی، اجتماعی و رسانه‌ای می‌تواند علاوه بر بازبانی فرهنگهای مشترک، ضامن امنیت ملی کشور باشد. در اینجا سوالی که پیش می‌آید این است که رسانه استانی چگونه می‌تواند در بر ساخت هویت کُردهای فیلی عراق و ایجاد امنیت ملی موثر باشد؟ در عصر ارتباطات رسانه نقش مهمی را در همگرایی بین ملتها ایفا می‌کند. شبکه‌های استانی با تولید و پخش برنامه‌هایی طنز با گویش محلی، مستندهای فاخر تاریخی، جاذبه‌های گردشگری، آداب و رسوم محلی و ارتباط زنده با کُردهای فیلی عراق در مناسبت‌های باستانی و مذهبی دیگر بر آن است تا فاصله بوجود آمده را پر کند، تا در برابر هجوم رسانه‌ای سرویس‌های امنیتی بیگانه که در قالب برنامه‌های سیاسی و اجتماعی از شبکه‌های کُردی وابسته تولید و پخش می‌شود با بر ساخت هویت مشترک کُردهای فیلی در رسانه استانی و بازپخش این برنامه‌ها در شبکه کُردهای فیلی (الاشراق)، در امان بماند. این پژوهش به روش توصیفی و تحلیلی با استفاده از مطالعه کتابخانه‌ای و داده‌های اسنادی انجام شده است به این سؤال پاسخ می‌دهد چگونه بازنمایی هویت کُردهای فیلی عراق در رسانه استانی ایلام به همگرایی آنها با کُردهای ایران و تامین امنیت ملی می‌انجامد؟

اطلاعات مقاله

شماره صفحات: ۵۴۶-۵۶۵

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

رسانه، هویت، امنیت، کُردهای فیلی، سازه انگاری

استناد: عقابی، توفیق؛ قفهی، رنجبر، ایرج؛ فتاحی، شهرام؛ محبی، سیروس، حیدری، نصرت اله (۱۴۰۲). رسانه (شبکه استانی ایلام)، و بر ساخت هویت کُردهای فیلی عراق و نقش آن در امنیت ملی ایران. فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۱۳(۵۲). صص: ۵۴۶-۵۶۵

DOI: 10.22034/jgeoq.2024.215549.2283

مقدمه

امروزه رسانه‌ها و در راس آنها تلویزیون به عنوان یکی از ابزارهای مهم انتقال ارزش‌های فرهنگی و هویتی نقش مهمی را در ارتباطات اجتماعی بر عهده دارند. ارتباطات گسترده بین مردم دنیا فارغ از مرزهای سیاسی و طرح ملت سازی گذشته را که همه گروه‌های قومی را در یک ملت یکپارچه ادغام می‌کرد توسط رسانه به چالش کشیده شده است (سید امامی، ۱۳۸۵: ۱۴۴). لازم است که این اثرگذاری رسانه‌ای مورد بررسی دقیق قرار گیرد، در این بین شبکه‌های استانی با هدف احیاء فرهنگ بومی و محلی راه اندازی شده‌اند. این رسالت مهم رسانه‌ای در جوامعی مثل ایلام که دارای اشتراکات فرهنگی، مذهبی و تاریخی با کردهای فیلی عراق است، اهمیتی مضاعف پیدا می‌کند. از طرفی اشغال عراق توسط آمریکا و فعالیت شبکه‌های جاسوسی امریکا و اسرائیل با حمایت مالیکنگره و سنا در این کشور (به ویژه اقلیم کردستان عراق) مردم مناطق استان‌های همجوار ایلام را به یک تهدید امنیتی جدی مواجه کرده است. کردهای فیلی که طی یک قرن گذشته و از زمان صفوی بر اثر معاهدات صلح با عثمانی، یا از ایران جدا شدند و یادر عصر قاجار و پهلوی اول بر اثر ظلم والیان و مالیات‌های سنگین که فقر و گرسنگی را به دنبال داشته، جابجایی‌های بزرگ جمعیتی را به عراق داشته‌اند. اینک کردهای فیلی با جدا شدن اقلیم کردستان و استقلال نسبی از دولت مرکزی عراق به نوعی دچار دوگانگی شده‌اند، اینان از نظر فرهنگی و زبانی به اقلیم و از نظر گرایش مذهبی (تشیع) به دولت مرکزی عراق نزدیک‌اند. که این مساله شرایط زندگی را برای آنان دشوار کرده است. از سوی دیگر صدام در دوران حکومتش با کوچاندن برخی قبیله‌های متعصب و وفادار به خود همچون الکرایی و نداء از غرب عراق (یعنی استان الانبار) به شرق عراق (یعنی استان دیالی) علاوه بر اینکه ترکیب جمعیتی یک دست شیعی کردهای فیلی این مناطق را بر هم زده است، محور بسیاری از آشوبها و ناامنی‌ها نیز محسوب می‌شود. حمایت آمریکا و اسرائیل از رسانه‌های دیداری و شنیداری به ویژه شبکه‌های متعدد تلویزیونی کردی با گرایش‌های دموکرات و سوسیالیستی و با اهداف تجزیه طلبانه و براندازی، شرایط را در این منطقه برای ایران امنیتی کرده است، به طوری که طی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ از این ناحیه ده‌ها عملیات نظامی ریز و درشت با هدایت همین شبکه‌ها سازماندهی و اجرا شده است. تلاش رسانه استان ایلام این است که با تولید و توزیع محتوا برای مخاطبان کرد فیلی در دو سوی مرز علاوه بر احیای هویت ایرانی و اسلامی خود نقش موثری را در آینده قدرت در عراق ایفا کند. بر این اساس و بر مبنای نظریه وابستگی، افراد وابستگی‌های متفاوتی به رسانه‌ها پیدا می‌کنند و این وابستگی‌ها از گروهی به گروه دیگر و از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت است. این نظریه بر رابطه سه گانه رسانه‌ها، مخاطبان و جامعه تاکید دارد. در رابطه با هر یک از این سه عنصر عواملی در افزایش یا کاهش میزان وابستگی‌های مردم به رسانه دخالت می‌کنند، از جمله رسانه‌های رقیب که در اهدافشان با رسانه استانی ایلام در تولید و پخش محتوا کاملاً در تعارضند. هدف رسانه‌های مورد حمایت آمریکا و اسرائیل بر ساخت فرهنگ غربی در قالب برنامه‌های خبری، شوهای تلویزیونی، سریال‌های عاشقانه و... است. که با افکار و باورهای کاملاً سکولار در راستای نادیده گرفتن هویت ایرانی اسلامی کردهای فیلی علیرغم اشتراکات فراوان با خاستگاه اصلی خودشان در ایلام، قصد عضو گیری از بین آنها و سازماندهی شان در راستای ناامن کردن مناطق مرزی ایران دارند. هرچه رسانه استانی بتواند کارکردهای آگاهی بخشی، سرگرمی، تفریحی و هویتی خود را بهتر ارائه نماید، وابستگی مخاطبان کرد فیلی عراقی به شبکه استانی ایلام و به تبع شبکه الاشراف شبکه کردهای فیلی عراق بیشتر می‌شود. هنگام بروز تحولات امنیتی مثل حمله آمریکا به عراق و یا بحران‌های قومی مثل هضم شدن هویت کردهای فیلی در اقلیم کردستان که در جریان آن رسوم، باورها و اعمال قومیت‌ها به چالش کشیده می‌شوند، کردهای فیلی برای رفع برخی تفاوت‌های احتمالی که در اثر دور افتادن از اصالت ایرانی خود احساس می‌کنند با مشاهده سریال‌ها و مستندهای تاریخی و اجتماعی با گویش کردی فیلی و بازنمایی آداب و رسوم و باورها در قالب این ساختارهای جذاب پیوند عمیقی را با داشته‌های مذهبی، اجتماعی و فرهنگی خود برقرار می‌کنند.

پیشینه پژوهش

تحقیقات متنوعی در سطح کشور در زمینه‌های فرهنگ، مذهب و قومیت انجام شده است. این پژوهش‌ها توسط محققان مختلف و در شهرها و مراکز دانشگاهی مختلف انجام شده و از مناظر و زوایای متفاوتی تحلیل شده‌اند، برخی صرفاً فرهنگ و یا قومیت را ارزیابی و سنجش و عده‌ای دیگر فرهنگ اقوام و تعدادی نیز فرهنگ و مذهب اقوام را بررسی کرده‌اند، اما بیشتر تحقیقات بر

تفاوت‌های قومی، همبستگی اقوام و روابط قومی و .. دلالت دارند و پژوهش‌هایی که به برساخت رسانه‌ای هویت کردهای فیلی بپردازد بسیار اندک و ناچیز هستند. نزدیکترین تحقیق به موضوع این پژوهش مقاله‌ای است که باریکان در سال ۱۳۹۶ تحت عنوان عوامل موثر بر کشتار و اخراج کردهای فیلی طی سالها ۱۳۶۲-۱۳۵۰ و به روش کتابخانه‌ای و تاریخی انجام داده است و به این نتیجه می‌رسد که اختلافات سیاسی و سیاست توسعه طلبانه عراق و ایران عامل اصلی کشتار و مهاجرت کردهای فیلی بوده است. هر چند در بخش‌های تاریخی مشابهت‌هایی وجود دارد اما در پرداخت به مفهوم رسانه و امنیت کاملاً متفاوت اند. پژوهش دیگری که در سال ۱۳۹۵ توسط جهانی و دیگران به بررسی میزان تاثیر مولفه‌های فرهنگی اجتماعی و اقتصادی بر همگرایی مردم استان‌های کردنشین ایران از منظر نخبگی با استفاده از نظریه نامتوازن و نابرابری پرداخته و به کارکرد مثبت مولفه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بر همگرایی ملی مردم استان‌های کرد نشین به عنوان نتایج کلی پژوهش تاکید می‌کند. تفاوت این تحقیق با پژوهش حاضر استفاده از نظریه‌های مختلف و عدم توجه به تاثیر رسانه در امنیت ملی کشور است، در حالیکه بر اساس نظریه سازه‌نگاری الکساندر ونت بهتر می‌تواند تبیین کننده نقش رسانه، ارزش‌های هویتی و امنیت باشد. مقاله دیگری که متقی و دیگران در سال ۱۳۹۵ با عنوان مدل سازی همگرایی قومی استان کردستان را با استفاده از نظریه نیاز سنجی به روش پیمایشی در بین مدیران کردستان انجام داده اند و به این نتیجه می‌رسند که مردم کردستان در مسیر همگرایی هستند و از دیدگاه مدیران سیاسی شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مشارکت سیاسی در اولویت اول تا چهارم قرار دارد. در این پژوهش برعکس پژوهش ما که نقش رسانه و امنیت را در برساخت هویت کردهای فیلی بررسی کرده ایم نتایج کار ملموس و کاربردی نیست. خاکسار در سال ۱۳۹۵ پژوهشی در حوزه جغرافیایی ایلام با هدف واکاوی مراسم چمر و عناصر ساختاری آن انجام شده که از نظر رویکرد نماد شناختی با استفاده از مشاهده مشارکتی، تاریخی-توصیفی، و تحلیلی به این نتیجه می‌رسد که این مراسم سوگواری هر چند در بین کردهای فیلی از سرشتی نمادین برخوردار است و با حضور زنان و مردان قبایل و طوایف به همگرایی قومی می‌انجامد اما به نقش رسانه در بازنمایی و تاثیر آن بر امنیت اشاره نشده است.

مبانی نظری

با مفروض گرفتن مبانی نظری سازه‌نگاری و نقشی که این نظریه بر ارزش‌ها، هنجارها و هویت‌های مختلف در به وجود آمدن منافع قائل است، سعی می‌گردد تا هویت مشترک کردهای فیلی و تاثیر تلویزیون (شبکه استانی) بر آن را از منظر سازه‌نگاری و رهیافت الکساندر ونت مورد بررسی قرار دهیم. سازه‌نگاری به عوامل فکری مانند فرهنگ و هنجارها اهمیت می‌دهد و مهمترین تاکید ونت بر هویت است که در فرایند تعامل بین دولت‌ها و ملت‌ها ایجاد می‌شود. ونت معتقد است که منافع و هویت‌ها، مفروض و از پیش داده شده نمی‌باشند بلکه نتیجه تعامل اجتماعی می‌باشند که در تعامل بین المللی در معرض تغییر می‌باشند (امیرمحمدی، ۱۳۸۳: ۱۸) مطابق نظریه سازه‌نگاری هنجارها تعریف کننده "هویت‌ها" و هویت‌ها نیز معرف منافع هستند، از این منظر کنشگران قائم به شکل اجتماعی بوده و هویت آنها محصول ساختارهای اجتماعی بین الاذهانی است (مشیرزاده، ۱۳۸۳: ۱۷۶) بنابراین نقش رسانه در بر ساختن هویت‌ها بر کسی پوشیده نیست به ویژه در ایران که شبکه‌های استانی با همین هدف راه اندازی شده اند.

از سوی دیگر مباحث هستی‌شناسی کانون توجه سازه‌نگاران را تشکیل می‌دهد، تمرکز سازه‌نگاران، به هنجارها، معانی، رویه‌ها، قواعد و انگاره‌هاست. آنها بر "نقش تکوینی عوامل فکری" که آنها را در برابر "مادی‌گرایی" حاکم بر جریان اصلی روابط بین الملل قرار می‌دهد، متمرکزند. و در عین حال به دلیل پذیرش اهمیت واقعیت مادی آنها را از پسا ساختار گرایان متمایز می‌سازد. در برداشت هستی‌شناختی سازه‌نگارانه دیوید دسلر از مدل گشتاری ساختار بین المللی بدین معنی که ساختار هم شامل منابع (خصوصیات فیزیکی تشکیل دهنده توانمندی) است و هم قواعد (به معنی رسانه‌هایی که کنشگران از طریق آنها با هم ارتباط برقرار می‌کنند و میان کنش‌های خود هماهنگی ایجاد می‌کنند).

کاسلتز، بر این باور است که تمام هویت‌ها برساخته می‌شوند و برای برساختن هویت‌ها، از مواد و مصالحی نظیر تاریخ، جغرافیا، نهادهای تولید و بازتولید، رؤیاهای شخصی، خاطره‌های جمعی، دستگاه قدرت و الهامات دینی استفاده می‌شود.

اما افراد، گروه‌ها و جوامع این مواد خام را پرورش می‌دهند و معنای آنها را مطابق با الزامات اجتماعی و فرهنگی‌ای که ریشه در ساخت اجتماعی و چارچوب زمانی- مکانی آنها دارد، از نو تنظیم می‌کنند. وی با اذعان به این که ساخت اجتماعی هویت همیشه در بستر روابط قدرت صورت می‌پذیرد، مهم‌ترین شکل هویت‌سازی در جامعه معاصر را هویت‌های مقاومت می‌داند؛ این نوع هویت شکل‌هایی از مقاومت جمعی را در برابر ظلم و ستم ایجاد می‌کند که در غیر این صورت تحمل‌ناپذیر بودند (کاستلز، درچاوشیان، ۱۳۸۰، ۸-۲۶، ۴۵-۵۰).

هویت‌گردهای فیلی

به صراحت نمی‌توان گفت معنای کلمه «فیلی» چیست و ریشه آن به کجا برمی‌گردد. نویسندگان در این باره نظرات مختلفی ابراز کرده‌اند، از جمله حمید ایزدپناه درباره ریشه کلمه فیلی و اینکه چرا به لرستان نیز فیلی می‌گفتند، می‌نویسد: «شاید فیلی از کلمه فهله یا پهله یا پهلووی باشد. لرستان را نیز «فیلی» می‌گفتند بدان جهت که جزء منطقه پهله بوده است.

پهلو یا پهله نام سرزمینی است که سلسله‌ی اشکانی، پادشاهی خویش را از آنجا آغاز کرده‌اند و شامل اصفهان، ری، همدان، کرمانشاهان، دینور، ماسبدان (پشتکوه)، مهرجانقذق (سیمره)، نهاوند، قم و قزوین می‌باشد. همچنین در استان ایلام منطقه‌ای به نام پهله وجود دارد که برخی معتقدند کلمه فیلی معرب شده از کلمه پهله (ایلام) می‌باشد.

برخی نیز معتقدند از آنجا که «پهل» در لهجه کردی فیلی به معنای سنگ می‌باشد و پهله‌ای یعنی کوهستانی؛ و چون منطقه‌ی لرستان سنگلاخی و کوهستانی می‌باشد، بدان جهت به آن لرستان فیلی می‌گفتند. اما اگر این رأی صحیح باشد، می‌بایست به تمام مناطق لرستان که کوهستانی می‌باشند، فیلی اطلاق می‌گردید.

نزدیک‌ترین معنا به کلمه فیلی را جعفر خیتال عنوان می‌کند و در این باره می‌نویسد: «کلمه‌ی پیلی که به معنی دلیر، شجاع و جنگجو می‌باشد، از لهجه و لغت پارسی آمده است، چون که از خصوصیات مردم سرزمین پشتکوه و ایلام می‌باشد». ایشان در ادامه می‌نویسد: «دومین معنای نزدیک به آن «فال و فیلوله [است] که به معنای قوی‌هیکل و بلندقامت که این دو خصلت از خصوصیات آن مردم می‌باشد و چون که بلاد مجاور به بلندی قامت آنها می‌نگرند، آنها را مانند فیل «مثال تشبیهی» از نظر قدرت و هیکل و زور گفته‌اند. اکنون کلمه فیلی به ساکنان استان ایلام و کردهای شیعه‌مذهب عراق اطلاق می‌گردد.

کلمه فیلی برای اولین بار با روی کار آمدن حسین‌خان فیلی در لرستان معمول گردید و در سنگ قبرش نیز «حسین‌خان فیلی» حک گردیده است. پس از او نیز جانشینانش لقب فیلی را برای خویش انتخاب کردند. هوگو گروته معتقد است: «از آنجا که حسین‌خان، که در سال ۱۶۰۰ (تاریخ به قدرت رسیدن حسین‌خان سال ۱۵۹۷م) توسط شاه عباس از طایفه فیلی بود، از آن تاریخ به بعد همه ایلات تابعش را نیز فیلی می‌گفتند.» (مرادی‌مقدم، مراد و بصیرت‌منش، ۱۳۹۹، ۷۶)

مهاجرت کردهای فیلی به عراق

کردهای فیلی عراق از تبار ایلات و عشایر استان‌های ایلام، کرمانشاه و لرستان‌اند که یا از دوره صفویه در آن سوی مرزهای ایران قرار گرفته‌اند و یا در دوره‌ی قاجار و پهلووی به علل مختلفی همچون ظلم والیان، مالیات‌های سنگین، خشکسالی‌های پی‌درپی و... به کشور عراق مهاجرت کردند. کردهای شیعه عراق در بیشتر مناطق شهری و بعضاً روستایی عراق از شمال تا جنوب پراکنده‌اند، اما به طور عمده در چهار استان بغداد، دیاله، واسط و میسان ساکن‌اند.^۱

با وجود آنکه بخش عمده‌ای از کردهای فیلی به تابعیت کشور عراق درآمدند، اما آن بخش از آنها که تابعیت ایرانی خود را حفظ کرده بودند، اکثریت ایرانی‌تباران ساکن عراق را شامل می‌شوند. همین امر باعث شده بود هرگاه روابط دو کشور به سردی می‌گرایید، کردهای فیلی اولین کسانی بودند که مورد ظلم و ستم حاکمان عراق قرار می‌گرفتند. (مرادی‌مقدم، مراد و بصیرت‌منش، ۱۳۹۹)

به طور کلی، کردهای فیلی ساکن عراق به دو دسته تقسیم می‌شوند: دسته‌ای که با تهدید حدود مرزی ایران و عثمانی در دوره صفویه و پس از شکست صفویه در جنگ چالدران، در آن سوی مرزهای ایران قرار گرفتند و عملاً به عثمانی ملحق شدند. این کردها بیشتر در مناطق شرقی عراق، عثمانی و شهرهای خانقین، مندلی، بدره، جسان و زرباطیه ساکن شدند و اکثریت به

تابعیت عثمانی درآمدند و دسته دوم شامل کسانی می‌شود که از دوره قاجار تا اوایل دهه ۱۳۴۰ ه‍.ش به علت عوامل سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی به کشور عراق مهاجرت کردند. (مرادی‌مقدم، مراد و بصیرت‌منش، حمید (۱۳۹۹))

فعالیت سیاسی و اقتصادی کردهای فیلی در عراق

یکی از عواملی که رژیم بعث را نسبت به کردهای فیلی بدبین کرد، فعالیت سیاسی آنها در مخالفت با رژیم بعث بود. از نظر رژیم بعث، فعالیت سیاسی کردهای فیلی عملی ضد امنیتی و اخلال‌گرانه تلقی می‌شد و وابستگی یا حمایت از حزب دیگری غیر از حزب بعث، مجازات اخراج، سلب تابعیت و حتی مرگ را در پی داشت. به طور کلی، فعالیت سیاسی کردهای فیلی بیشتر با احزاب و گروه‌های شیعه، مثل حزب دعو، کردهای شمال عراق اعم از حزب دموکرات کردستان و حزب اتحادیه میهنی کردستان و نهادهای انقلابی ایران بود.

کردهای فیلی علاوه بر اینکه بازرگانان موفق بودند، به نوعی بخش عمده اقتصاد عراق را در دست داشتند. در دهه ۱۳۵۰ ش. جامعه اقتصادی بغداد، علی‌الخصوص بازار شوره بغداد را مدیریت می‌کردند، در جریان نهضت آزادی‌خواهی کردستان نیز فعال بودند و با کمک‌های مالی و انسانی از آن حمایت کردند.

علاوه بر این در سیاست‌گذاری احزاب کردی نیز نقش موثری را بر عهده داشتند به طوری که در میان چهار نفر عضو مؤسس حزب اتحادیه یعنی کردستان عراق، دو تن از آنان یعنی «عادل مراد» و «عبدالرزاق میرزا» کرد فیلی بودند (فیاض، ۱۳۹۳: ۶۱).

در حزب دموکرات کردستان عراق نیز برخی از کردهای فیلی همچون حبیب محمدکریم که برای چندین سال به عنوان دبیر کل حزب دموکرات برگزیده شد و خانم زکیه اسماعیل حقی، حسین و یداله فیلی از کردهای فیلی و رده بالای حزب به شمار می‌آمدند. در این بین حبیب محمدکریم در سال ۱۹۷۰ (و در پی توافق بین دولت عراق و حزب دموکرات) از سوی حزب دموکرات به عنوان معاون رئیس‌جمهور عراق معرفی شد، اما حزب بعث با این بهانه که او ایرانی‌تبار است، از پذیرش وی ممانعت کردند. کردهای فیلی تا رده‌های بالای حزبی در میان احزاب کرد عراقی پیشرفت کردند، اما دولت وقت عراق آنها را ایرانی‌الاصل می‌دانست و از پذیرششان در منصب‌های سیاسی خودداری می‌کرد. (مرادی‌مقدم، مراد و بصیرت‌منش، حمید (۱۳۹۹))

تقریباً نیمی از کردهای فیلی عراق از ساکنین اصلی مناطق شرقی عراق می‌باشند که بعد از تعیین حدود مرزهای ایران و عثمانی در دوره صفویه، در آن سوی مرزهای ایران قرار گرفتند. نیمی دیگر نیز از تبار قبایل پشتکوه هستند که در دوره حکمرانی والیان فیلی و در عصر پهلوی به عراق مهاجرت کردند.

کردهای فیلی در ابتدا به عنوان کارگر، دلال و حسابدار تجار در عراق به ویژه در شهرهای عرب‌نشین فعالیت می‌کردند، اما به تدریج قسمت عمده‌ای از فعالیت‌های اقتصادی و تجاری عراق را عهده‌دار شدند. به وجود آمدن موج یهودی‌ستیزی و اخراج بازرگانان و تجار یهودی سبب شد تا کردهای فیلی که بعضی از آنها برای یهودیان کار می‌کردند جای آنها را بگیرند که این امر حس حسادت و رقابت اعراب را به این مهاجرین برانگیخت. (مرادی‌مقدم، مراد، ص ۲۸۵)

استیون همزلی نویسنده انگلیسی تاریخ عراق، درباره ویژگی و فعالیت مهاجرین پشتکوهی در عراق می‌نویسد: «این بومیان سخت‌کوش زاگرس جنوبی و رعایای والیان موروثی‌شان در بغداد و بصره به عنوان باربران محموله‌های سنگین که حرفه‌ی انحصاری برای آنها بوده، معروف بودند. آنها همچنین به عنوان تاجران و پیشه‌وران در دجله میانی و نواحی غراف که در آنجا به کردهای فیلیه معروف بودند، سکونت داشتند و بر شهرهای مرزی مندلی و بدره و روستاهای مجاور تسلط داشتند.» (لانگریک، استیون همزلی، عراق، ۱۹۵۰-۱۹۰۰، ص ۳۴).

هویت‌زدایی و بلاتکلیفی کردهای شیعه عراقی

رژیم بعث در اوایل جنگ تحمیلی هشت ساله علیه ایران با هدف تبدیل کردن مرزهای شرقی عراق به جبهه جنگ با ایران، این مناطق را که از خانقین و مندلی شروع و به علی شرقی و میسان ختم می‌شد، از وجود کردهای فیلی تخلیه کرد و بسیاری از آنها را به اتهام اصالت ایرانی به اجبار روانه ایران کرد. بسیاری از کردهای فیلی پس از سقوط رژیم بعث به کشور خود بازگشتند، اما

به دلیل ویرانی شهرهایشان در استان‌های مرزی این کشور با عراق، همچنان در بغداد و شهرهای دیگر آواره ماندند. رژیم بعث از بیم اینکه جوانان کرد فیلی پس از مهاجرت اجباری به ایران به عنوان نیروهای مقاومت علیه این رژیم بجنگند، آنها را از خانواده‌هایشان جدا کرده و به زندان انداخت و سپس بدون هیچ محاکمه‌ای به قتل رساند که هنوز از سرنوشت آنها خبری نیست. (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۹/۹/۱۲)

سیاست هویت‌زدایی رژیم بعث علیه کردهای فیلی طی سال‌های طولانی حاکمیت این رژیم بر عراق باعث شده است که بسیاری از کردهای فیلی، حتی منکر هویت قومی خود شوند. برخی از این افراد در حال حاضر جزء شخصیت‌های طراز اول سیاسی عراق هستند. علیرغم اینکه کردهای داخل و خارج از عراق بیش از ۱/۵ میلیون نفر تخمین زده می‌شوند و سومین قومیت بزرگ عراقی به شمار می‌آیند، اما در مقایسه با اقلیت ترکمن و مسیحی و حتی ایزدی‌ها و شبک‌ها، کمترین اثرگذاری را در صحنه سیاسی عراق دارند.

سیاست هویت‌زدایی، در سال ۱۳۵۹/۱۹۸۰ در زمان صدام حسین به اوج خود رسید و طی آن بالغ بر ۷۰ هزار کرد فیلی بعد از مصادره اموال، روانه خاک ایران شدند.

عصام الفیلی استاد علوم سیاسی دانشگاه مستنصریه بغداد می‌گوید: «کردهای فیلی اعتقاد دارند که احزاب کردی به عنوان منکران اصل خود، به آنها نگاه می‌کنند و این عقیده‌ای است که هرگز احزاب شمال عراق نتوانسته‌اند از آن رهایی پیدا کنند. به گفته وی، جغرافیایی که کردهای فیلی در آن زندگی می‌کنند بر اعتقادات آنها تأثیر زیادی گذاشته و به دلیل تداخل مناطق آنها با مناطق عرب‌نشین، تعهدات خاصی بر آنها نهاده و این چنین است که جغرافیا حکم دشواری را بر آنها تحمیل کرده است. کردهای فیلی که در طول انتخابات‌های گذشته به دلیل هضم شدن در احزاب حاکم، کمترین سهم کرسی را در پارلمان عراق داشته‌اند، با پیگیری‌های فراوان موفق شده‌اند که یک سهم «کوتا» را در انتخابات جاری برای خود ایجاد کنند.

«کوتا، سهم ثابتی از کرسی‌های پارلمان عراق است که در قانون برای اقلیت‌های عراق در نظر گرفته شده است. در راستای احیای هویت این اقلیت اجتماعی بزرگ عراق در سال ۲۰۱۳ با کمک شیخ محمدسعید النعمانی یکی از روحانیون برجسته کرد فیلی، اولین شبکه تلویزیونی خاص کردهای فیلی را تحت عنوان الاشراف راه اندازی کند تا بهانه‌ای برای حفظ زبان و فرهنگ این اقلیت قومی و همچنین ارگان رسانه‌ای گروه سیاسی‌اش باشد. خبرگزاری جمهوری اسلامی (۱۳۹۹/۹/۱۲). النعمانی در دفاع از حقوق کردهای فیلی این شبکه را در عراق ایجاد کرده است. محتوای این شبکه اغلب از تولیدات نمایشی، مستند، داستانی و... شبکه تلویزیونی ایلام است.

ارتباطات اجتماعی کردهای فیلی عراق با ایران

کردهای فیلی ساکن عراق، از دوران عثمانی تا حکمرانی رژیم بعث در عراق، ارتباطات فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی بسیار گسترده‌ای با این سوی مرز در ایران به ویژه کردهای فیلی ایلام داشتند. قرابت زبانی و فرهنگی و تاریخی، از مهم‌ترین علل این پیوند عمیق اجتماعی بوده است. با تشکیل اقلیم کردستان عراق، باز هم مناطق کردهای فیلی دو قسمت شد. اقلیم کردستان عراق حاکمیت بر خانقین را حق خود می‌داند. و ساکنین مندلی، بدره، زرباطیه، کوت و... تحت حاکمیت دولت مرکزی عراق گرفته‌اند (اخوان کاظمی، مسعود و عزیز، پروانه، ۱۳۹۷). ایراد کار این بود که کردهای فیلی از نظر گرایش به اقلیم و از نظر مذهبی، به دولت مرکزی اشتراک دارند.

آزار و اذیت کردهای فیلی در زمان صدام به جایی رسید، آنها که بیشتر به زبان کردی فیلی صحبت می‌کردند، به منظور حفظ جانشان، علاوه بر مهاجرت به مناطق عرب‌نشین، تکلم به زبان کردی را در بین خودشان محدود سازند.

علیرغم اینکه رژیم بعث عراق، این گروه از کردها را به علت شیعه بودن، از کردهای شافعی در شمال کشور عراق جدا نمود و از سر اجبار در مناطق شرقی عراقی علی‌الخصوص در استان دیاله و شهرهای مقدادیه، مندلی، بدره و... اسکان داد، اما باز هم پس از گذشت سالیان متمادی و آمیخته شدن با عرب‌ها، با وجود تبعیض‌های گسترده حکومت و فشار گروه‌های وابسته به صدام، همچنان به بسیاری از آداب و رسوم و فرهنگ کردی خود پایبندند، به طوری که در سال‌های گذشته در مراسمات و مناسک مذهبی با همان گرایش و لهجه محلی، آئین‌های سنتی خود را انجام می‌دهند.

خصوصیت آمریکا با ایران و طرح ناامن کردن ایران

لری فرانکلین، تحلیلگر ارشد در امور ایران و یکی از مشاورین جان کری نامزد ریاست جمهوری حزب دموکرات بود. در حین رقابت‌های انتخاباتی از جان کری درباره جنگ در عراق سوال کردند و او در پاسخ گفت: "عراق دیگر مشکل ما نیست؛ مشکل ما، ایران است". فرانکلین می‌گوید آیا کری طرفدار حمله به ایران بود؟ ((به باور من اگر کری به ریاست جمهوری انتخاب میشد، حمله آمریکا به ایران، قطعی بود. (رجبی نیا، داوود، ۱۳۸۹: ۸۱)).

جیم ترافسینیت نامزد حزب دموکرات در انتخابات ۱۹۸۴ کنگره آمریکا در مقاله نقش آبیگ در جاسوسی‌ها و مداخله‌های خارجی و آمریکا می‌گوید: ((مقام‌های ارشد پنتاگون که همگی شهروندان آمریکایی هستند، در حال راندن آمریکا به درون یک جنگ بی فایده و غیرقانونی دیگر هستند. این امر از این همه جاسوسی و دروغ پراکنی به خوبی روشن است. موضوعی که ماجرا را وخیم‌تر می‌کند، این است که این قضیه، هدفی جانبی را در راندن آمریکا به یک ((رویارویی نظامی با ایران)) نیز دنبال می‌کند. وی در ادامه می‌نویسد: ((ما درباره ارتشی مشابه با ارتشی که عراق داشت، صحبت نمی‌کنیم؛ ارتشی که به یک کارمند تلویزیونی تسلیم شد)). ما درباره ایران سخن می‌گوییم تمام (رجبی نیا، داوود، ۱۳۹۸: ۸۲).

دیوید داک نماینده اسبق مجلس آمریکا از ایالت لوئیزیانا در کتاب معماران امپراطور می‌گوید: ((در آمریکا رسانه زیر سیطره یهودیان صهیونیست قرار دارند... شبکه‌های تلویزیون، به طور باورنکردنی کنترل میشوند... میتوانم اثبات کنم برتری طلبان یهودی بر اکثریت رسانه‌ها سیطره دارند. نکته مهم این است که همان رسانه‌های که با اسرائیل همگام اند با نظم نوین جهانی نیز همگام اند (آذربخش، سید علی محمد، ۱۳۹۲). در این طرح، خاورمیانه جدید باب میل اسرائیل به کشورهایی ضعیف تقسیم شده و همراه با اسرائیل در شبکه‌های تلویزیونی صهیونیستی تبلیغ می‌شوند. علاوه بر شبکه‌های تلویزیونی با قدمت طولانی مثل بی بی سی و ان بی سی (ریچارد سارنوف)، سی بی سی (ویلیام پیلی) ان بی سی و ای بی سی (لوئونارد گلدن سن) که توسط یهودیان صهیونیست اداره می‌شوند. در شبکه‌های نوظهور فارسی مثل ایران اینترنشنال، وی یو ای فارسی، بی بی سی فارسی و من و تو که توسط مزدوران اسرائیلی اداره می‌شوند باز هم با نفوذ لابی اسرائیلی برنامه‌های سرگرمی، تفریحی و تحلیل‌های خبری مداوم و هماهنگ با هم سعی در القای تفکر برحق صهیونیستی و دشمنی ایران با جهان و حق اسرائیل برای دفاع از خود و لو با ناامن کردن ایران دارند.

فوکویاما که تئوری «پایان تاریخ» وی پیروزی تمدن غرب را نوید می‌داد می‌نویسد: ((مقاومت‌های کوچکی که از دیگر تمدن‌ها دیده میشود، زودگذر است. اخبار خوبی از ایران می‌رسد که مردم به تدریج از اسلام فاصله می‌گیرند و موسیقی و رقص و برنامه‌های تلویزیونی غربی در همه جا یافت می‌شود (لاریجانی، محمد جواد، ۱۳۷۷.)) ((منظور فوکویاما از این بحث حمایت‌های غول‌های رسانه‌ای از شبکه‌های براندازی است که شبانه روز بر علیه امنیت ایران به تولید برنامه‌های در راستای هویت زدایی مشغولند تا با فروپاشی انسجام داخلی به اهداف پنهان و پیدای خود یعنی مهار نظام دست پیدا کنند. جهت گیری‌های رسانه‌ای آنان ایجاد محدودیت برای آموزه‌های دینی و اخلاقی است که در این زمینه توفیقاتی را نیز به دست آورده‌اند. از آن جمله تولید فیلم و سریال و محتوای ضد فرهنگی و مستهجن برای رسانه‌های منطقه و جهان. بر اساس این طرح رسانه‌ای، نظام خانواده و اخلاق حاکم بر جوامع دینی و هویتی را با استفاده از بنگاه‌های بزرگ تولید محتوا نظیر هالیوود و مورد هجمه قرار داده‌اند. در این بین تقویت و ایجاد شبکه‌های تلویزیونی به ویژه در حریم کشورهای مسلمان و از جمله ایران آن هم در اقلیم کردستان و استان‌های شیعه نشین کرد فیلی با در اختیار قرار دادن فیلم‌های سینمایی مستهجن و هرزه، شوهای تلویزیونی سخیف و پخش آن از شبکه‌های تحت سیطره‌شان، به صورتی کاملاً هدفدار ملت ما و فرهنگ دینی و باستانی ما را بمباران می‌کنند، تا شخصیت اخلاقی را بیش از پیش به انحطاط ببرند از سوی دیگر آنان با استفاده از پخش برنامه‌های تحلیلی در قالب میز گرد و گزارش‌های خبری در تلاشند تا اعتقادات اسلامی و ارزش‌های انقلابی و فرهنگی را از اذهان کردهای فیلی بزایند.

بحث و بررسی

تلویزیون با استفاده از ظرفیت تصویر و هم‌زمانی صوت و تصویر و گستردگی حوزه نفوذ خود در جامعه با فرهنگ‌های مشترک حتی جوامع فراسرزمینی که خود را متعلق به این فرهنگ می‌داند، نقش عمده‌ای ایفا می‌کند. رسانه تلویزیون می‌تواند همزمان چندین حس را همانند یک مرکز قدرتمند فرهنگی درگیر خودش کند، از تاثیر بر نظام خویشاوندی گرفته تا آداب و رسوم، نظام ارزش‌ها اجتماعی و اخلاقی، زبان، هنر و ادبیات که همه این‌ها زیربنای هویت جوامع به شمار می‌آیند. برای این منظور با بهره‌گیری از تکنیک‌های ارتباطی بر ایده‌ها و نگرش‌های مردم بسته به سیاست مدیران آن رسانه آثار مثبت و بعضاً منفی بگذارد.

در شبکه‌های تجزیه طلب و برانداز کردی که با حمایت مستقیم مالی آمریکا و بعضاً اسرائیل هدایت می‌شوند با ارائه ارزش‌های متعدد و متضاد با جامعه ایرانی و کردهای فیلی که ریشه در فرهنگ ایرانی دارند، موجب فروپاشی انسجام اجتماعی و فرهنگی جامعه می‌شوند. در جوامعی مثل کردهای فعلی که سال‌ها از هویت خود دور افتاده‌اند و در مقاطعی مجبور به کتمان آن شده‌اند تخریب فرهنگی اجتماعی شبکه‌هایی که محتوا و اعتبارشان در راستای هویت زدایی ارزش‌هاست فروپاشی فکری افراد این جوامع را به دنبال دارد و اینجاست که ابزار رسانه‌ای با مهندسی معکوس ارزش‌ها و هنجارها را در قالب داستانی بلند و کوتاه برگرفته از خواست و نگاه مردمانش را با ظرافت و هنرمندی تمام بازنمایی کند و از طریق چینش درست کلمات در متون مجریان تلویزیونی، بهره‌گیری از ادبیات محلی، آواها و نواها، موسیقی، لباس ابزار و تجهیزات روزانه‌تر گذاری مطلوبی را بر ذهن مخاطب گذاشت. پچیدگی و تنوع از ویژگی‌های طبیعی جوامع امروزی است آگاهی از اهمیت رسانه به یک ضرورت اجتماعی تبدیل شده چنانکه گویی جهان بدون رسانه ناممکن است آیزنهاور رئیس‌جمهور آمریکا در سال ۱۹۵۵ بزرگترین جنگ آینده بشر را تسخیر اذهان انسان‌ها می‌داند. این جنگ فراگیر با امواج و انتقال تصویر به شکلی ظاهراً ساده صورت می‌گیرد، اما دقیق و حساب شده است با اصولی فنی، که دانستن آنها اهداف حریف را پیش‌بینی می‌کند، تا در مسیر دشمن قرار نگیریم. تلویزیون ابزاری است که توانایی ارسال پیام‌های حسی یا اندیشه‌ای را به تعداد زیادی از افراد رابه صورت همزمان دارد. تلویزیون از تلفیق فناوری و فرهنگ نشأت می‌گیرد و با خلق دنیای ذهنی منطقی و وهمی و بازآفرینی پارادایم‌ها نوع نگاه انسان به زندگی خویش، انتظارات و خواسته‌های او را تغییر می‌دهد.

ابزار رسانه

در اوایل دهه شصت، مک لوهان، انقلابی در تفکر ارتباطات ایجاد کرده است و پیش‌بینی کرد که رسانه‌های ارتباط جمعی، جهانی و غیرمتمرکز خواهند بود (کاستلز، ۱۳۸۴: ۳۸۴). در واقع سیستم ارتباطی نوین، زمان و مکان را که جنبه‌های بنیادین زندگی بشر هستند، اساساً دگرگون می‌سازد. مناطق از معنای فرهنگی، تاریخی و جغرافیایی خود تهی می‌شوند؛ و در شبکه‌های کارکردی گنجانده می‌شوند که فضای جریان‌ها را که جایگزین فضای مکان‌ها می‌شود، ایجاد می‌کنند. در سیستم ارتباطی نوین، گذشته، حال و آینده را می‌توان به گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد که در یک پیام با یکدیگر مرتبط می‌شوند، دیگر زمان معنایی ندارد. فضای جریان‌ها در زمان بی‌زمان، بنیادهای عادی فرهنگ جدید هستند که علاوه بر اینکه تنوع سیستم‌های بازنمودی را که به گونه‌ای تاریخی منتقل می‌شوند در برمی‌گیرد، از آن فراتر می‌رود (کاستلز، ۱۳۸۴: ۴۳۴).

امروزه رسانه‌ها از مهم‌ترین ابزار تولید و جهت‌دهی به اندیشه و تفکر به شمار می‌آیند. ویژگی‌ها و جذابیت این ابزار جدید ارتباطی، موجب شده تا سیاست‌گذاران سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی برای نیل به اهداف خود، به رسانه‌ها متوسل شوند. در واقع رسانه‌ها نوعی نقش کارگزاری و منبعی برای تصمیم‌سازی و اندیشه‌آفرینی واگذار شده است.

رسانه ابزاری برای مقابله با ایران

بر اساس یکی از مفروضات نظریه سازه‌نگاری که دوستان و دشمنان ابدی نیستند، سیر روابط ایران و آمریکا پس از انقلاب به دلیل تغییر الگوهای دوستی و دشمنی و تغییر ذهنیت‌های دو کشور از یکدیگر بر مبنای خصومت و دوگانه‌ی خودی و غیر خودی بوده است. بعد از انقلاب ۱۳۵۷ تا سال ۲۰۲۰ حدود ۲۰۰۰ قطعنامه، لایحه و طرح در کنگره، سنا و مجلس نمایندگان آمریکا علیه ایران صادر شده است. در میان اسناد کنگره درباره برساختن نگاه امنیتی به ایران بارها بر ابزار رسانه در فرایند امنیتی کردن ایران تاکید شده است. از دیدگاه کوچکات، اگر دولت‌ها بتوانند مفاهیم جدید امنیتی را برای خود باز تعریف کنند در آن

صورت مجبور نیستند لشکرهای عظیم نظامی خود را حفظ، تثبیت و توسعه دهند. بر این اساس، آمریکا از رسانه به عنوان ابزاری با صرفه و کم هزینه برای مقابله با ایران و برسازی تهدید بهره می‌گیرد. نقش رسانه در این کارزار خصومت آمیز از سوی آمریکا و اسرائیل که ابزار حرفه‌ای تولید محتوای رسانه‌ای را نیز در اختیار دارند برای تأثیر گذاشتن بر حکومت‌ها، گروه‌ها و مردم کشورهای خارجی به منظور تغییر نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهای آنهاست. رسانه‌های کرد زبان در سال‌های اخیر توانسته‌اند بخشی از مخاطبان ایرانی را به سمت خود جذب کنند. این شبکه‌های مخالف جمهوری اسلامی ایران در فرایند امنیتی کردن ایران به مثابه ابزار تحقق سیاست‌های آمریکا و اسرائیل راجع به ایران عمل می‌کنند. هدف اغلب این رسانه‌ها تهدید هویت ملی و قومی و هضم شدن در جهان گرایی مدنظر صهیونیسم و کاپیتالیسم غربی، بی‌تفاوت کردن مردم نسبت به سرنوشت خود و حتی اقدام برای تحرکات نظامی علیه ایران است. امنیت در مفهوم جدید صرفاً به صورت سنتی و تک بعدی بر مقوله نظامی تأکید نمی‌کند، بلکه سایر ابعاد اجتماعی سیاسی و فرهنگی حتی زیست محیطی را شامل می‌شود. مکتب کپنهاگ نیز مانند ساز انگاری نه روی عناصر مادی و عینی و نه بر عناصر ذهنی این مکتب، امنیت را مقوله‌ای بینا ذهنی تلقی می‌کند، که در اجتماع شکل می‌گیرد. امنیتی کردن موضوعات بستگی به مخاطبان کنش گفتاری امنیتی دارد بسته به نظر مخاطبان موضوع تهدید یا فرصت تلقی می‌شود. از این رو، جامعه هدف در فرایند امنیتی سازی، نقش محوری دارند و آنها باید از طریق ابزار رسانه متقاعد شوند که مسئله‌ای امنیتی ساز است یا خیر؟ بر این اساس، امنیت هم نهایتاً نه بر عین استوار است و نه بر ذهن؛ هر چند مخاطب را همان شهروندان یا توده مردم فرض می‌کنند اما اولی و یور از نظریه پردازان این مکتب معتقد است: که مخاطب می‌تواند بر اساس نظام سیاسی و ماهیت مسئله امنیتی شده متفاوت باشد توجه به نقش محوری مخاطب که برگرفته از نگاه برساخت‌گرایانه به امنیت می‌باشد و در چرخه امنیتی شدن، منظومه‌ای در ۵ شاخص برای اقعاع، اجماع و اقدام دخالت دارد: یکی هدف مرجع، دومی بازیگران امنیتی کننده، سوم بازیگران کارکردی مثل رسانه، و مخاطبان هدف، رکن چهارم این منظومه و شرایط تسهیل کننده نیز شاخص پنجم این چرخه محسوب می‌شود. علاوه بر نقش کلیدی مخاطب اعتقاد به تجلی تهدید و پذیرش عمومی دو رکن اصلی امنیتی کردن را تشکیل می‌دهند.

شبکه‌های تلویزیونی کردی

جهانی شدن و پیشرفت وسایل ارتباطی دنیا را متاثر کرد و باعث شد همه گروه‌ها و جریانها از آن به عنوان یک فرصت برای ابراز وجود در عرصه بین المللی و نیز نزدیکی و همسانی نگرشی و رفتاری در بین اجتماعات خود بهره ببرند (گودرزی، ۱۳۹۶). و در این راستا تمام تلاش خود را برای به روز کردن و گسترش و تعامل بیشتر با هم تباران خود به مدد این تکنولوژی بکار گیرند. بدین منظور جریانهای تجزیه طلب کردی از سال ۱۹۹۵ پخش تلویزیونی را از اروپا برای مخاطبان کرد زبان در غرب آسیا و سایر نقاط جهان با هدف دستیابی به مقاصد واگرایانه آغاز کردند.

رسانه‌های جمعی و در راس آنها شبکه‌های تلویزیونی در شکل دهی ساخت اجتماعی واقعیت، نقش اساسی ای را بر عهده دارند، چرا که رسانه‌ها به مثابه حلقه واسط بین آگاهی‌های فردی و ساختارهای گسترده اجتماعی عمل می‌کنند و سازنده معنا هستند و از طریق رواج این معناها در زندگی روزمره و به تبع آن فعالیت‌های اجتماعی تأثیر بسزایی دارند. این شبکه‌ها بنا به سیاستگذاری گرداندگان‌شان در شکل دهی به باورها، ایستارها و نگرش اعضاء جامعه و ترویج ارزشهای سیاسی اثرات غیرقابل انکاری دارند.

شبکه‌های تلویزیون کردی معاند دو ویژگی عمده دارند: اولاً، مخاطبان کرد زبان هم در داخل ایران و هم در سایر نقاط جهان دارند و ثانیاً هم به زبان کردی و هم فارسی برنامه دارند و اخبار و گزارشهای مربوط به ایران از جمله استانهای کرد نشین را تولید و پخش می‌کنند. در حقیقت آنها سعی می‌کنند به تقویت و ترویج هنجارها و ارزشهای سیاسی، فرهنگی و هویتی خود بپردازند و با پخش برنامه‌هایی مناسب با اهدافشان، بر ذهن مخاطب اثر بگذارند (روهنده، ۳، ۱۳۹۴ و ۴).

* یکی از شبکه‌های کردی تجزیه طلب که به احزاب کردی ایران وابسته اند و با نظام جمهوری اسلامی ایران مخالفت آشکاری دارند تلویزیون **نوروز TV** است که در سال ۲۰۰۷ تاسیس شد. واز کشور سوئد به صورت ۲۴ ساعته با مدیریت رهبران سازمان پژاک با گرایش سوسیالیستی به زبان کردی، فارسی و انگلیسی برنامه پخش می‌کند. بیشتر زمان این شبکه به

برنامه‌های سیاسی با محور مسائل کردستان ایران به ویژه زنان و مسائل هویتی اختصاص دارد. بیشترین مباحث مطرح شده در این شبکه مبارزات کردها علیه نظام، مراسم پاسداشت جانباختگان مبارزات، مسائل زندانیان سیاسی و اقلیت‌ها و بازنمایی عملیات‌های تروریستی. به طور خلاصه برنامه‌های این شبکه شامل: برنامه‌های خبری، گزارش‌های میدانی مصاحبه و میزگرد و ارتباط با مخاطبین شبکه است.

*** شبکه کومله:** این شبکه هم مانند نوروژ TV از کشور سوئد برنامه پخش می‌کند. این شبکه با حمایت حزب کمونیست ایران و مدیریت رهبران سازمان انقلابی کومله با رویکرد مخالفت با جمهوری اسلامی ایران و القاء اوضاع نامساعد سیاسی اقتصادی، ترویج باورها و ایده‌های کمونیستی، ایجاد همبستگی و یکپارچگی بین کارگران و سایر اقشار مردم با هدف ارائه هویت مستقل کردها برنامه پخش می‌کند.

*** آسوسیت:** این شبکه هم مانند دو شبکه قبلی از سوئد و با حمایت حزب کومله به زبان کردی و فارسی مبادرت به تولید و پخش برنامه می‌ورزد. این شبکه بیشتر به تحریک و تشویق اعتصابات و تجمعات کارگری و دفاع از حقوق زنان در برابر حاکمیت اقدام می‌کند.

*** روزنه لات:** این شبکه تلویزیونی با گرایش سوسیالیستی و حمایت حزب کمونیست ایران از کشور سوئد به دو زبان کردی و فارسی برنامه پخش می‌کند. عمده فعالیت این شبکه روی کردهای ایران متمرکز شده و یکی از پربیننده ترین شبکه‌های تلویزیونی کردی است. این شبکه اگرچه رسانه رسمی حزب کومله است، ولی تلاش کرده تا افکار و عقائد متنوع کردنیان را منعکس کند. برنامه‌های این شبکه شامل: اخبار، تحلیل روز، میزگردهای سیاسی، مصاحبه با شخصیت‌ها و رهبران احزاب کرد و برنامه‌های فرهنگی و پخش فیلم‌های مستند است. عمده ترین محور اخبار و گزارش‌های این شبکه:

- بازنمایی فعالیت‌ها و بیوگرافی شخصیت‌های سیاسی علمی ادبی فرهنگی و ورزشی کرد زبان

- بررسی تحولات سیاسی و امنیتی عراق و سوریه

- بررسی اخبار و رویدادهای سیاسی و امنیتی داخل ایران به ویژه نادیده گرفتن حقوق زندانیان سیاسی

- دامن زدن به اختلافات داخلی کشور به ویژه در مناطق کردی

بررسی‌های نشانه شناسی در شبکه روزنه لات بیانگر پیوستگی تعریف هویت کرد عراق با ایران است و هویت مستقل را برای کردستان القاء نمی‌کند. همراهی مفهوم ایران با مفاهیمی نظیر بزرگ و قدرتمند مبین قدرتمندی ایران از نظر این شبکه است.

*** تیشک (TishkTV):** از معدود شبکه‌های کردی است که از پاریس در حال تولید و پخش برنامه‌های سیاسی است. این رسانه متعلق به حزب دموکرات کردستان ایران است. و بیش از دیگر شبکه‌های کردی به مسائل و مناقشات کردها می‌پردازد.

*** شبکه کرد (Kurd):** این شبکه با حمایت حزب دموکرات کردستان از کشور سوئد به دوزبان فارسی و کردی در حال تولید و پخش برنامه است. اخبار و برنامه‌های سیاسی از اوضاع داخلی ایران به ویژه کردستان با هدف انتقاد از سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران پخش می‌کند.

*** شبکه روداو (Rudaw):** این شبکه از آن رسانه‌های کردی است که بدون گرایش حزبی از محل اقلیم کردستان عراق - شهر اربیل به صورت ۲۴ ساعته به تولید و پخش برنامه‌های متنوع با هدف ارائه تصویری مطلوب از کردستان بزرگ می‌پردازد. این شبکه مناسبات خوبی با حزب دموکرات کردستان عراق در راستای همگرایی و یکپارچگی بین احزاب مختلف و همبستگی در مناطق کرد نشین فعالیت دارد. و در همین جهت به انتقاد شدید از سیاست‌ها و اعمال تفرقه اندازان کردی می‌پردازد.

*** شبکه تلویزیونی پیام (PayamTv):** این شبکه هم از محل اقلیم کردستان عراق - شهر سلیمانیه با کمک مالی انجمن اسلامی کردستان عراق در سال ۲۰۰۸ م راه اندازی شد. برنامه‌های این شبکه در حریم کردستان عراق با هدف اشاعه بیشتر باورهای دینی با نگاه سکولار و آزادی در پرستش به تولید و پخش برنامه می‌پردازد.

***تلویزیون گلی کردستان** با نام اختصاری (Gk Kurdistan) از دیگر شبکه کردی است که از کشور سوئد وبا گرایش حزبی به نیروهای گریلا وپ.ک.ک با تولید وپخش برنامه‌های سیاسی و برجسته کردن مسائل قومی به دنبال ارائه تعریف و هویت واحدی از کردها ست، فارغ از سرزمینی که در آن زندگی می‌کنند.

***کردستان (Kurdistan TV)** نیز با گرایش حزبی به دموکرات کردستان عراق از شبکه‌های تلویزیونی کردی است که از اقلیم کردستان عراق و شهر اربیل به تولید و پخش اخبار سیاسی، اقتصادی و ورزشی در محدوده اقلیم کردستان عراق می‌پردازد. بخش‌های سیاسی و خبری آن بیشتر به حزب دموکرات کردستان عراق و وقایع اقلیم و وقایع جمعیت‌های کردی در سایر کشورها ارز جمله کردهای فیلی ایران و عراق می‌پردازد .

* شبکه‌های تلویزیونی دیگری که با حمایت حزب پ ک ک از کشورهای سوئد به زبان کردی تولید و پخش برنامه می‌کند. **مدنوجه** به معنای خبر رسانی مد است؛ محدوده پخش برنامه‌های این شبکه به طور غالب بر جمعیت کردهای ترکیه سوریه و رخدادهای مرتبط با آنان در سالهای اخیر می‌پردازد.

***کردسات (Kurdsat)** شبکه فراحزبی اقلیم کردستان عراق است که به نمایش فیلم، مستند و آموزش می‌پردازد. برنامه‌های سیاسی و خبری پخش شده در این رسانه ارائه تصویری از کرد به عنوان واحدی کلی و سرزمینی واحد است.

***کوره ک (Korek)** شبکه تلویزیونی دیگری است که از محل اقلیم کردستان عراق و شهر اربیل از سال ۲۰۰۶ با زبان کردی فارسی و عربی و ترکی برنامه پخش می‌کند. این شبکه بیشتر به نمایش عاشقانه، روابط دختر و پسر، عشق و خیانت و چگونگی ارتباط دو جنس می‌پردازد و زمینه‌های تعریفی از هویت می‌شود که بیشتر همسو با معیارهای رسانه‌های غربی است. همراهی آهنگ‌های کردی با آهنگ زبانهای که جمعیت کورد در آن کشورها وجود دارد می‌تواند زمینه ساز هویتی باشد که در آن هویت کردی در تعامل با دیگر هویت‌ها و از تخصصات و تضادها بین آنها بکاهد.

***شبکه تلویزیونی زارو و په پوله** در اقلیم کردستان عراق؛ مختص کودکان و نوجوانان است و به دو گویش سورانی و بادینی برنامه پخش می‌کند.

***شبکه مد موزیک** نیز به طور گسترده به پخش آهنگ و موزیک کردی می‌پردازد این شبکه با گرایش حزبی پ پ ک ۲۴ ساعته از سوئد با گویش کردی کرمانجی، بادینی، سورانی، کلهری، لری و لکی پخش می‌کند.

***چراو** با گرایش حزبی کارگران کردستان PPK از سال ۲۰۱۳ از کشور سوئد به زبان کردی برنامه‌هایی را با موضوع سیاسی و فرهنگی در باره شنگال و کردهای ایزدی پخش می‌کند.

تحلیل و نتیجه‌گیری تولید و پخش برنامه‌های شبکه‌های کردی

با بررسی شبکه‌های کرد زبان که با حمایت امپراطوری رسانه‌های غرب به ویژه آمریکا حمایت و مالی برخی کشورهای منطقه در حال تولید و پخش برنامه هستند. با تعقیب این اهداف در صدد تغییر لایحه‌های بنیادین فرهنگ / ایرانی / اسلامی و تغییر ذائقه به سمت سبک زندگی غربی و القاء هویت زدایی از کردهای فیلی (شیعه) و بی تفاوتی نسبت به دین به عنوان محور هویت ایرانی و تغییر باورها به سوی نوعی سکولاریسم و عرفی سازی و فردگرایی در دین هستند.

دسته دیگر هم با بزرگ نمایی اختلافات در جامعه مخاطب را به شکستن هنجارها و ساختارهای اجتماعی به مانند آنچه که در سال ۱۴۰۱ به بهانه کشته شدن خانم مهسا امینی اتفاق افتاد و نهایتاً با بازنمایی نقاط ضعف نظام و سیاه نمایی عملکرد مسئولین و نارضایتی عمومی به ویژه در مناطق کردی، براندازی نرم را به عنوان هدف نهایی خود به مخاطب القاء می‌کنند. هرچند در ظاهر انسجام و وحدت را حول محور هویت ایرانی در برنامه‌های مختلف تبلیغ می‌کنند اما در عمل برای تجزیه ایران با آموزش و تجهیز گروهک‌های نظامی به هویت قومی بیش از هویت ملی می‌اندیشند.

در مجموع مخالفت با نظام جمهوری اسلامی ایران در راس اهداف شبکه‌های تجزیه طلب قرار دارند. برخی شبکه‌ها هم در پی تحقق ایده کردستان بزرگ هستند، برخی دیگر نیز به موضوعات مذهبی می‌پردازند که تعدادشان اندک است. برخی هم به

گروه‌های تاثیر گذار کردی عراقی در اقلیم و پیرامون آن می‌پردازند و نهایتاً برخی رسانه‌هایی که اشاره شد به مباحث و موضوعات غیر رسمی تولید محتوا می‌کند.

در مجموع، می‌توان محور فعالیت‌های این گونه شبکه‌های تلویزیونی را این چنین دسته بندی کرد: ۱- به چالش کشیدن هویت بومی - مذهبی کردهای فیلی با دهها شبکه از طریق القای سکولاریسم، مادی گرایی، برنامه‌های لذت طلبانه غیر دینی صورت می‌گیرد. ۲- به چالش کشیدن هویت ایرانی کردهای فیلی از طریق ارائه محتوا با ایجاد یا تقویت هویت‌های سوسیالیستی و دموکرات غربگرا ۳- به چالش کشیدن عناصر مذهبی کردهای فیلی از طریق افراطی گری رسانه ای، سلفی ها، شیعه انگلیسی و سایر ادیان و فرق الحادی ۴- به چالش کشیدن هویت سیاسی کردهای فیلی از طریق رسانه‌های وابسته به کومله، پژاک، حزب کردستان ایران و... ۵- به چالش کشیدن اخلاق جامعه و خانواده و نفی الگوی زندگی بومی با ترویج بی‌بند و باری و الگوی زندگی آمریکایی

بنابراین تلویزیون یکی از حلقه‌های واسط مردم یک نقطه از دنیا و اجتماعات پیرامون آن‌هاست که از خلال کثرت رسانه‌های دیداری مخاطب را به سوی اهداف خود رهنمون می‌کند.

تاثیر و نقش رسانه‌ها در بازنمایی هویت کردهای فیلی

تاثیر و نقش رسانه در شکل دادن به روایت غالب جامعه هدف، آنها را به قدرتمندترین ابزار در برساخت هویت‌های اجتماعی تبدیل کرده است. هویت هر جامعه عامل شکل دهی به اندیشه‌ها افکار و رفتار آن جامعه محسوب می‌شود. پذیرش یک روایت از میان روایت‌های متعدد اساس برساخت هویت است. هر جامعه متأثر از افزایش کمی و تنوع کیفی رسانه‌های جمعی، کارکردهای نوینی از جمله اسطوره سازی، انگاره سازی و تحریف برای آنها به وجود آمده و این امر رسانه به ویژه تلویزیون را به عاملی تعیین کننده‌ای در روایتگری و به تبع آن تثبیت، تضعیف، تغییر یا تحول هویت تبدیل کرده است. هویت تعیین کننده نگرش افراد و جوامع، در فرایند تدریجی و انباشتی مبتنی بر داستان رنج‌ها و کامیابی‌ها یک ملت است. هویت تعلق و تعهد افراد را به جوامع تقویت می‌کند و زمینه ساز همگرایی و وفاق اجتماعی است. ریشه و علت بسیاری از عقاید، نظرات و رفتار انسان‌ها تعریفی است که آنها از خود ارائه می‌دهند. هویت شناختی است که جوامع از خود در برابر دیگران دارند. هویت متشکل از عوامل عینی و ذهنی متفاوتی است که همزمان بر تشابه و تمایز دلالت دارد (کاستلز، ۲۰۱۰: ۸). بدین معنی که از یک طرف بر مشترکات و ملاک‌های پیوند دهنده پیرامون محوری واحد، هم بسته و متعهد دلالت می‌کند. واز سوی دیگر هویت یک جامعه خاص مثل کردهای فیلی آنها را از دیگران باز می‌شناساند. هویت حکایت از خاطره‌ها، افتخارات، رنج‌ها، کامیابی‌ها و مصیبت‌هایی است که وجود داشته، یا در طول زمان ساخته و پذیرفته می‌شوند. کردهای فیلی در عراق نیز از سیر مهاجرت تاریخی شان و دردها و مشقاتی که بر آنها رفته تا سابقه مبارزاتی شان در دوران عبدالکریم قاسم تا عبدالسلام عارف و نهایتاً حسن البکر و صدام پر از فراز و فرودهایی است که خاطرات این مردمان را همراه درد و رنج‌های که بر این مردمان روا داشته اند، رقم زده است. در کنار این مظلومیت تاریخی، افتخارات بزرگی هم توسط کردهای فیلی عراق خلق شد، از روح حماسی و شجاعت مثال زدنی شان در برابر یورش‌های بی‌امان رژیم بعث تا شخصیت‌های برجسته‌ای که تحرکات سیاسی حزب دموکرات و اتحادیه میهنی مدیون کار تشکیلاتی و بلند نظری آنهاست.

با این اوصاف مطالعه فرایند شکل‌گیری هویت کردهای فیلی، سهم بسزایی را در فهم رفتار اجتماعی آنان و بازنمایی آن در شبکه ایلام و به تبع تلویزیون الاشراف دارد. شبکه استانی سیمای ایلام روایتگری داستان‌هایی از کردهای فیلی است که آنها برای بیان معنی زندگی شان و در پاسخ به این پرسش که «ما کیستیم» می‌سازند. از نظر لوی استراوس انسان شناس فرانسوی: «هر اجتماع بشری برای استمرار باورهای فرهنگی خود و حل تضادهای بنیادین خویش به داستان سرایی روی می‌آورد (امینیان، بهادار و نوشین تیمور پور، ۱۳۹۱: ۶۰). (از نظر انسان شناسان روایت پردازی هویت‌ها در جهت معنا کردن واقعیت و تجربیات اجتماعی بر اساس خطوط فرهنگی جامعه کارکرد پیدا می‌کند (میر فخرایی، ۱۳۸۱: ۱۰۶). (مفهوم بازنمایی رسانه‌ای از مفاهیم محوری در برساخت رسانه ای هویت است که آن را از جنبه‌های مختلف واقعیت همچون افراد، مکان‌ها، اشیاء، شخصیت‌های برجسته و... دیگر مفاهیم فرهنگی بررسی می‌کند. تجلی و بازنمایی هویت اغلب در قالب تصاویر، نوشتار و گفتار که از مهمترین مولفه‌های هویت‌ی است روایت می‌شود. بازنمایی راه و روشی است که از طریق آن تلویزیون، حوادث و واقعیت‌ها را به تصویر

می‌کشد. نوعی تصویر تغییر یافته از واقعیت بیرونی نظیر مستند بازسازی یا نمایش و سریال و یا زبان و تجلی‌های آن به صورت صدا، تصویر و آواها و نواهای محلی که ابزار بازنمایی واقعیتند. بازنمایی رسانه‌ای، نوعی معناسازی بی‌اثر نیست، بلکه ریشه در ایدئولوژی و گفتمان قالب یک هویت اجتماعی دارد. در غرب ایران و شرق عراق ایدئولوژی پذیرفته شده و منحصر به فرد منطقه کردهای فیلی مذهب شیعه است که متفاوت با بقیه کردهای سنی اند. باید بپذیریم که بازنمایی‌ها و معناسازی‌های تلویزیون، امور طبیعی و ذاتی نیستند، بلکه بر گفتمان و مناسبت و روابط قدرت دلالت می‌کنند (مهدی زاده، ۱۳۸۷: ۲۱). رویکرد روایی به هویت بر این نکته استوار است که مفهوم «خود» در روابط بین زمان و مکان که دائماً در جریان است تولید و باز تولید می‌گردد. این گونه هویت‌های اجتماعی به وسیله روایتگری تشکیل می‌شوند. بزرگان، افراد مرجع و تاثیرگذار، شاعران، هنرمندان و .. راویان هویتی «خود» هستند، عمل اجتماعی نیز از طریق روایتگری رسانه‌ای هدایت می‌شود. رویکرد هویت روایی در رسانه‌ای مانند تلویزیون، بازیگر را در روابط و داستان‌هایی که در طول زمان و مکان عوض می‌شوند، قرار می‌دهد و عمل هر بازیگر را تنها در صورتی قابل درک می‌داند که روایت‌های گوناگون هستی‌شناسانه و عمومی را که بازیگر در بافت آنها عمل می‌کند، بشناسیم (بابا، ۱۹۹۰: ۵۹-۶۰)

این رویکرد روایی بیانگر آن است که روایت‌ها، اعمال انسان‌ها را هدایت می‌کنند و مردم، هویت‌ها را از راه قرار دادن خود یا قرار داده شدن در بین مجموعه‌ای از قصه‌ها می‌سازند؛ و نشان می‌دهند، که تجربه به واسطه روایت‌هایی به دست می‌آید، که مردم بر پایه تصویرها، خاطرات، انتظارات و پیش‌بینی‌ها به دست آمده از مجموعه‌ای از روایت‌های اجتماعی فرهنگی و عمومی موجود در جهات مشخصی به سمت رفتارهای خاصی هدایت می‌شوند (امینیان، بهادار و نوشین تیمورپور، ۱۳۹۱)

کارکرد شبکه استانی ایلام و تاثیر آن بر هویت کردهای فیلی عراق با استفاده از ظرفیت‌های نمادین مانند گذشته تاریخی، دین، زبان و منافع مشترک، به همگرایی اجتماعی و همبستگی بین کردهای فیلی یاری رساند و از همیاری و همکاری آحاد جامعه و حمایت آنان با ساخت رسانه ای، بحران‌های حاصل از دوران گذار به ویژه در بین نسل جوان که با گذشته خود ارتباط چندانی ندارند راه حل کند.

بدین ترتیب هویت کردهای فیلی به سبب نقش تعیین کننده اش، از مفاهیم مشروعیت دهنده به نظم سیاسی-اجتماعی است و پیوستگی و انسجام درونی کردهای فیلی وابسته به حفظ و بقای نمادهایی است، که ریشه در گذشته این مردمان دارد، بنابراین باز تولید نمادهای تاریخی و با قدمت به حفظ و تداوم هویت می‌انجامد.

امروزه شبکه استانی به وسیله‌ای منحصر به فرد در تولید، انتقال و غلبه روایت تبدیل شده است. در دنیای امروز که رسانه‌های دیجیتال با سرعت حیرت انگیز خود، چهره جهان را دگرگون کرده اند، رسانه استانی از طریق روایتگری نقش مهمی در تولید و باز تولید فرهنگ و هویت کردی در مناطق غرب ایران و شرق عراق ایفا می‌کند. کاربرد گسترده و تاثیرگذاری شبکه استانی ایلام در تولید محتوای مرتبط و مستمر در ساختارهای مخاطب پسند به فرایند شکل‌گیری هویت در بین مردم کردهای عرب شده اما ایرانی الاصل و شیعه مذهب که سالیان طولانی از سرزمین آبا و اجدادی خود دور شده‌اند منجر شده است. و اینک به لطف این ارتباط رسانه ای پیوند تازه‌ای با زبان و فرهنگ و تمدن خود برقرار کرده‌اند. این بازنمایی رسانه‌ای به شیوه‌ی زندگی، آمال و آرزوها، نمادها، تصاویر، نوشته‌ها و نواهای محلی در کنار باز آرای بی‌بصری مطلوب، انگیزه‌ها، روش‌ها و جهت‌گیری‌ها دربرساخت هویتی اثر خواهد گذاشت.

براساس نظریه سازه‌نگاری که بر هستی‌شناسی استوار است، می‌توان احساس و درک نهانی از اینکه «چه کسی هستیم» و چه چیزی برایمان مهم است را در قالب برنامه‌های تلویزیونی آشکار کرد.

در کار رسانه ای موفقیت و اثر گذاری به این مقوله بستگی دارد که تا چه حد بتوانیم احساس و انگیزه موجود در سطح نهانی ذهن خود را به سطح آشکار عینی بیاوریم و از ایجاد تصاویر تحریف شده و متعارض از خود جلوگیری کنیم (امینیان، بهادار و نوشین تیمور پور، ۷۱)

نقش شبکه استانی علاوه تولید محتوای گفتاری از میان انواع هنرها، تصاویر، آواها نواها نیز به تولید برنامه می‌پردازد. در این زمینه برنامه با هنرمندان به بررسی و نقش هنرهای دستی پاپوش تا بالا پوش و سربند و .. مناطق مختلف استان از کرد و لر و لک گرفته تا عرب را در قالب رنگین کمان فرهنگی کردهای فیلی به تصویر می‌کشد و همین برنامه‌ها هم در ساختارهای

مستند و گزارش و کلیپ در شبکه الاشراف هم باز پخش می‌شود. در سایر قالب‌های برنامه سازی از مراسمات شادی مثل عروسی تا جشن فرزند آوری و برداشت محصول و کار آواهای خاص کردی با گویش‌های مختلف از بیت مشک تا هوره و جشن‌های برداشت محصول با بهره گیری از موسیقی سنتی باز تولید و در شبکه کردهای فیلی نیز بازپخش می‌شوند و اتفاقاً با استقبال خوبی هم مواجه شده است.

روایت رسانه ای در حقیقت انتقال این تعبیر و تفاسیر افراد یک ملت از کیفیتی خویش به بیان هنرمندانه در قالب برنامه‌های جذاب تلویزیونی است، که ما را قادر می‌سازند به زندگی، ایده‌ها و خواسته‌های آن ملت به صورت یک کل به هم پیوسته و منسجم توجه کنیم.

رسانه استانی ایلام از طریق روایت و داستان پردازی از تاریخ و فرهنگ تا حماسه و رشادت این قوم در ادوار گذشته و نوع زندگی این مردمان سخت کوش و... به تولید و بازتولید و آگاهی بخشی نسبت به میراث ملموس و ناملموس خود در قالب گزارشها و مستندهای خبری در راستای شکل دهی به جهان اجتماعی و بر ساخت هویت جمعی کردهای فیلی می‌پردازد. این فرآورده‌های رسانه محلی از متون خبری گرفته تا نگاه جامع خبرنگار بلکه دوربین وقایع نگر به گونه‌ای که ما می‌خواهیم وضعیت ما را روایت می‌کند. انسانی که سرعت تصویربرداری، بزرگی یا کوچکی دریچه، نوع عدسی و زاویه دوربین را تعیین می‌کند دانسته یا ندانسته برشی از واقعیت و در اغلب اوقات روایتی خاص از آنچه در مقابل دوربینش واقع می‌شود را به ما عرضه می‌کند. بنابراین بیننده، پدیده‌های تاریخی و فرهنگی و اجتماعی را در قالب روایت می‌فهمد، و گزارش دهنده هم به عنوان یک مخاطب و هم به عنوان یک کارگزار رسانه‌ای متأثر از محتوایی است که پخش می‌شود. مجموعه این روایت‌های رسانه‌ای تصور ذهنی ما را از جهان پیرامونمان شکل می‌دهد و انگاره‌های ذهنی ای برای مخاطب خلق می‌کند تا بتواند با محیط پیرامونش با آگاهی مواجه شود و احساس کند که آن را می‌شناسد (گیویان، ۱۳۸۵). به ویژه برای کردهای فیلی عراق که سالها متمادی از این داشته‌های فرهنگی و اجتماعی و... کم اطلاع بوده اند.

دستاورد های پژوهش

- توجه دادن حاکمیت به ویژه رسانه ملی به تولید آثار فاخر مستند و نمایشی با موضوع تاریخ و هویت مشترک کردهای فیلی ایران و عراق
- تعامل مسئولین سیاسی و اجرایی استانی با کردهای عراقی با برگزاری جشنواره‌ای آواها و نواها، غذاها، پوشاک و بازیهای محلی در قالب هفته فرهنگی اقوام
- حضور مسئولین امنیتی استان در استان‌های همجوار عراق و بررسی فعالیت سرویس‌های جاسوسی اسرائیل و امریکا و... با هدف تامین امنیت و فعال نمودن رویه‌های گمرکی در استان ایجاد اشتغال برای جلوگیری از جذب جوانان به گروه‌های تروریستی

راهکارها

- تقویت شبکه استانی به ویژه سیمای ایلام برای تولید سریال‌های تاریخی، طنز، با گویش محلی و استفاده از ظرفیت فرهنگ مشترک کردهای فیلی
- ارتقا روابط فرهنگی-اجتماعی کردهای فیلی ایران و عراق با برگزاری همایش‌ها، یادواره‌ها و انعکاس رسانه آن در شبکه ایلام و الاشراف
- تولید مستندهای سیاسی و تاریخی با موضوع مهاجرت و سابقه مبارزاتی کردهای فیلی در برابر استعمار و رژیم بعث با حضور در لوکیشن‌های موجود در ایران و عراق
- برگزاری مشترک جشن‌های باستانی (نوروز)، بازیهای محلی، جشنواره‌های (غذای محلی، لباس، آواها و نواها) با هدف تولید مستند و پخش زنده از تلویزیون
- برگزاری آیین‌ها و مناسک مذهبی (ایام عاشورا، تاسوعا، اربعین و...) در مناطق کردنشین با نوحه خوانی، مقتل خوانی و ادای نذورات و... با گویش محلی

- برگزاری جشنواره شعر، موسیقی، متل خوانی، همزمان با برگزاری هفته فرهنگی حضور خوانندگان و نمایشگاه لباسهای محلی زنانه و مردانه

- تولید فیلم و مستند پرتله (شخصیت محور) از مشاهیر و بزرگان کرد فیلی در ایران و عراق

- برگزاری منظم و دوره ای جشنواره فیلم و عکس و خاطره در بین مناطق کرد فیلی

- استفاده از کارشناسان و هنرمندان کردفیلی عراق در برنامه‌های در برنامه‌های ترکیبی و نمایشی (سریال، تله فیلم و مستند بازسازی)

- استفاده از لوکیشن محل سکونت کردهای در شهرهای کرد نشین و جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در آثار فاخر تلویزیونی استان ایلام نیز به عنوان خواستگاه مهم کردهای فیلی از گذشته‌های دور تا کنون همواره به دلیل قرابت فرهنگی و اجتماعی با کشور عراق به عنوان یک فرصت ایده آل برای گسترش حوزه هویتی به فراسوی مرزهای جغرافیایی و در عین حال با فعالیت شبکه‌های متنوع و متعدد رسانه ای در داخل و خارج از عراق یک تهدید جدی تلقی می‌شوند. در این راستا می‌توان با توجه به تنوع، جمعیت و محتوایی که ارائه می‌دهند.

قدرت بازنمایی تلویزیون و نفوذ آن در برساخت هویت باعث شده است که در فرایند ملت سازی در دنیای جدید جایگاه ویژه‌ای برای آن قائل شویم هر چند رقبای جدید و جدی در فضای مجازی برایش پیدا شده اما قابلیت این رسانه به گونه ای است که برنامه‌ها را با تکرار و جا انداختن در دوره‌های زمانی خاص به ساخت‌های روایی می‌پردازد.

منابع

۱. ابرار معاصر تهران بولتن ادبیات کاخ سفید شماره ۹ شهریور ۱۳۸۶ صفحه ۳۲
۲. احمدی، بابک (۱۳۸۴)؛ از نشانه‌های تصویری تا متن: به سوی نشانه‌شناسی ارتباط دیداری، تهران، مرکز
۳. آذربخش، سید علی محمد، درآمدی بر نقش رسانه‌ها در جریان سازی، قم مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما ۱۳۹۲ ۳۴
۴. باریکان، ارکان (۱۳۹۶) عوامل مؤثر بر کشتار و اخراج کردهای فیلی از عراق طی سالهای ۱۳۶۲-۱۳۵۰ پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، استاد راهنما: دکتر شاهین پهنادایان؛
۵. جعفر الفیلی العلوی، جعفر (۲۰۰۹م. - ۱۴۳۰ هـ) تاریخ الکرد الفیلیون و آفاق المستقبل، بیروت: مؤسسه البلاغ؛
۶. جهانی، داریوش؛ عزتی، عزت ا... و محمدحسن نامی (۱۳۹۶) میزان تأثیر مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی بر همگرایی مردم استان‌های کردنشین ایران، فصلنامه مطالعات ملی، سال هجدهم، شماره ۱، صص ۶۷-۵۳؛
۷. خاکسار، علی (۱۳۹۶) واکاوی جایگاه نماد و نمادپردازی در مراسم آیینی - نمایشی «چمر» (مطالعه موردی بر روی قوم کُرد در غرب ایران)، دوفصلنامه علمی - پژوهشی دانشگاه هنر، نامه هنرهای نمایشی و موسیقی، شماره ۱۵، صص ۲۱-۵؛
۸. درخشنده، صید محمد (۱۳۹۰) ایل من ایلام (بررسی جامع تاریخ، جغرافیا، تمدن و فرهنگ استان ایلام)، چاپ دوم، ایلام: زانا؛
۹. رجیبی نیا، داوود، معماران امپراطور، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما قم ۱۳۸
۱۰. ریاحی، محمدرضا، ایران و آمریکا توسعه تضاد در بستر قدرت نرم رسانه، قم مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما ۱۳۹۰
۱۱. عماد، یاسر (۲۰۱۰) طقوس و عادات الزواج عند الکرد الفیلیین، مؤسسه شفق <http://faylee.org/2010/1008106.ht>
۱۲. کمیته خطر جاری به دولت آمریکا رویکردی جدید در قبال ایران ترجمه نیلوفر قدیری ۱۳۸۳ برگرفته از سایت روزنامه همشهری
۱۳. مانوئل، کاستلز (۱۳۸۴)، «عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (ظهور جامعه شبکه‌ای)»، جلد ۱، ترجمه احمد علیقلیان، افشین پاکباز، تهران: طرح نو، چاپ چهارم.
۱۴. متقی، افشین؛ حیدری، جهانگیر؛ نیکجو، ایرج (۱۳۹۵) مدل - سازی همگرایی قومی بر اساس نیازسنجی مدیران سیاسی و مطالعات شناسی اقوام (مطالعه موردی: استان کردستان)، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی انسانی، دوره ۴۹، شماره ۴، صص ۸۳۹-۸۲۱؛
۱۵. مجموعه مؤلفین (۲۰۱۳) الأقليات فی العراق: الذاکره، الهویه، التحديات، بیروت: اصدراتات مؤسسه مسارات للتنمیه الثقافیه و الاعلانیه.

۱۶. معاونت پژوهشی موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی
۱۷. مهدی زاده، سید محمد (۱۳۸۷): رسانه‌ها و بازنمایی، تهران، دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۸. نجاتی منفرد، علیرضا؛ کمالی، محمدرضا؛ دلخوش، سید کاظم (۱۳۹۵)، بررسی راهبردهای رسانه ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی ایران از منظر آیت الله خامنه‌ای، فصل نامه قدرت نرم، سال ششم، شماره ۱۴
۱۹. هرسیج، حسین؛ فتاحی، احمد (۱۳۸۹) امنیت به مثابه مفهومی وابسته و منازعه بر انگیز، مجله رهایافتهای سیاسی و بین‌المللی شماره ۲۱
۲۰. الیاسی، محمدت حلیل محتوای رادیو فردا و صدای آمریکا سایت عملیات روانی نشانی پایگاه
21. Abu Bakar, Hassan; Mohamad Bahtiar; Haslina Halim; Chandrakantan Subramaniam & Ling Suan Choo (2018) Shared Cultural Characteristics Similarities in Malaysia's Multi-ethnic Society, *Journal of Intercultural Communication Research, Journal of Intercultural Communication Research*, 47:3, 243-267, DOI: 10.1080/17475759.2018.1460274
22. Cara, Olga (2010) Lives on the border: language and culture in the lives of ethnic Russian women in Baltinava, Latvia, *Nationalities Papers: The Journal of Nationalism and Ethnicity*, 38:1, 123-142, DOI: 10.1080/00905990903394474
23. Kurdish Press News Agency. <https://kurdpress.com/details>